

planning ideas that matter

Livability, Territoriality, Governance, and Reflective Practice

ایده‌های با اهمیت بر نامه‌ریزی

زیست‌پذیری، قلمروگرایی، حکمروایی و کاربست تأملی

ببینو پریا ساتیال، لارنس جی. ویل و کریستینا دی. روزان

ترجمه سحر ندایی طوسی

(عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی)

بهزاد ملک‌پور اصل

(عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی)

انتشار کتاب در نشست شماره ۲۵ مورخ ۱۳۹۹/۷/۲۰

شورای چاپ و نشر شهرداری تهران

به تصویب رسیده است.

عنوان و نام پدیدآور :	ایده‌های با اهمیت برنامه‌ریزی / (ویراستار) بیشواپریا سانپال، لارنس جی. ویل، کریستینا دی. روزان؛ ترجمه سحر ندایی طوسی، بهزاد ملک‌پور.
مشخصات نشر :	تهران : شهرداری تهران، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری :	۴۴۰ ص. : مصور.
شابک :	۹۷۸-۶۲۲-۷۵۰۲-۱۷-۶-۶۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی :	فیبا
یادداشت :	Planning ideas that matter : livability, territoriality, governance and reflective practice, c2012. عنوان اصلی:
یادداشت :	کتابنامه: ص. ۴۲۸-۴۳۲.
موضوع :	شهرسازی -- جنبه‌های اجتماعی
موضوع :	City planning -- Social aspects
شناسه افزوده :	سانپال، بیشواپریا، ۱۹۵۱ - م.
شناسه افزوده :	-Sanyal, Bishwapriya, 1951
شناسه افزوده :	ویل، لارنس ج.، ۱۹۵۹ - م.
شناسه افزوده :	.Vale, Lawrence J
شناسه افزوده :	روزان، کریستینا، ۱۹۷۵ - م.
شناسه افزوده :	-Rosan, Christina, 1975
شناسه افزوده :	ندایی طوسی، سحر، ۱۳۶۲ - م. مترجم
شناسه افزوده :	ملک‌پور، بهزاد، ۱۳۶۲ - م. مترجم
شناسه افزوده :	شهرداری تهران، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران
شناسه افزوده :	Tehran Municipality, Tehran Urban Planning and Research Center
رده بندی کنگره :	HT۱۶۶
رده بندی دیویی :	۳۰۷/۱۲۱۶
شماره کتابشناسی ملی :	۷۵۱۷۲۴۰
وضعیت رکورد :	فیبا

www.ketab.ir

مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران

ایده‌های با اهمیت برنامه‌ریزی: زیست‌پذیری، قلمروگرایی، حکمروایی و کاربست تأملی
 تألیف: بیشواپریا سانپال، لارنس جی. ویل و کریستینا دی. روزان
 ترجمه: سحر ندایی طوسی (عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی)، بهزاد ملک‌پور اصل (عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی)
 ویراستار: فاطمه رشوند
 صفحه‌آرایی: موسسه فرهنگی هنری نگاه نو تهران
 نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 بها: ۴۰۰۰۰۰ ریال
 ناشر: انتشارات مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۰۲-۱۷-۶-۶۰۰۰۰۰
 کلیه حقوق چاپ برای ناشر محفوظ است.

نشانی: خیابان شریعتی، خیابان پل رومی، خیابان شهید اکبری، نبش خیابان آقابزرگی، شماره ۳۲
 کدپستی: ۱۹۶۴۳۵۶۱۱ تلفن: ۲۲۳۹۲۰۸۲
 info.rpc@tehran.ir rpc.tehran.ir

.....	سپاسگزاری	۵
.....	نویسندگان	۹
.....	سخن نخست	۱۱
.....	فصل اول: چهار گفتمان برنامه‌ریزی	۱۳
.....	بخش اول: ایده‌هایی در باب زیست‌پذیری	۴۷
.....	فصل دوم: شکل‌دهی به فرم شهر	۴۹
.....	فصل سوم: نوشهرگرایی	۸۳
.....	فصل چهارم: پایداری در برنامه‌ریزی: فراز و فرود یک جنبش و مسیرهای نوین برای شهرهای سده بیست و یکم	۱۱۳
.....	بخش دوم: ایده‌هایی در باب قلمروگرایی	۱۵۱
.....	فصل پنجم: برنامه‌ریزی توسعه منطقه‌ای	۱۵۳
.....	فصل ششم: کلان‌شهرگرایی: چگونه برنامه‌ریزی کلان‌شهر در انجمن برنامه منطقه‌ای شکل می‌گیرد و هم‌زمان در درون آن منعکس می‌شود؟	۱۸۳
.....	فصل هفتم: رقابت‌پذیری قلمرویی: خاستگاه، کاربست‌ها، ایدئولوژی‌ها	۲۱۵
.....	بخش سوم: ایده‌هایی در باب حکمروایی	۲۴۱
.....	فصل هشتم: توسعه شهری	۲۴۳

۲۷۱	فصل نهم: مشارکت عمومی-خصوصی: وعده و کاربست
۳۰۱	فصل دهم: حکمروایی شایسته: تورم یک ایده
۳۲۷	فصل یازدهم: ایده و کاربست مسکن خودیاری در آمریکا
۳۵۷	بخش چهارم: ایده‌هایی در باب بازاریابی (تامل) حرفه‌ای
۳۵۹	فصل دوازدهم: عمل بازاریابانه (فکورانه)
۳۸۱	فصل سیزدهم: برنامه‌ریزی ارتباطی؛ کاربست‌ها، مفاهیم و گفتارها
۴۰۷	فصل چهاردهم: عدالت اجتماعی به مثابه عمل مسئولانه؛ تأثیرات عصر نژاد، قومیت و حقوق مدنی
۴۳۷	نمایه مفاهیم
۴۴۱	واژه‌نامه

سخن نخست

شهرها محیط‌های انسان‌ساختی هستند که دارای ابعاد و ویژگی‌های پیچیده و مختلفی است. در این میان دانش برنامه‌ریزی به عنوان ابزار شناخت و تکامل این فرایندها و تعامل سعی بر آن دارد تا سازوکارهای رشد و پویایی شهر را به شکل مطلوبی در بستر توسعه و حیات کنونی آن مداوم بخشد. برنامه‌ریزی امری حرفه‌ای است که در پی پیوند انواع مختلف دانش با اشکال عمل در قلمرو عمومی است. دانش و عمل برنامه‌ریزی چنان در هم گره خورده‌اند که هر یک دیگری را در فرآیندی مداوم و چرخه‌ای تعدیل و بازتعریف می‌کند، بر این اساس، بهبود وضعیت جوامع انسانی در گرو اصلاح عمل و نظریه‌های برنامه‌ریزی است.

در این رابطه، کتاب ایده‌های بااهمیت برنامه‌ریزی می‌کوشد تا با طرح دیدگاه‌های اصلی اثرگذار بر زمینه‌ی فکری برنامه‌ریزی، که برآمده از ارزیابی انتقادی عمل و نظریه‌های برنامه‌ریزی توسط صاحب‌نظران دانشگاهی است، طرح گفتمان‌های دیگری را سبب شود و از آن طریق بتواند نظر و عمل برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای را پر بارتر کند. هدف از نگارش این کتاب، کوشش در درک گرایش‌ها و مسائل زیربنایی برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای و بررسی گفتمان‌های اصلی برنامه‌ریزی است که توسط افراد دانشگاهی در یک‌صد سال گذشته مطرح شده و باعث تحول زمینه‌ی برنامه‌ریزی شده است.

بر همین اساس کتاب پیش‌رو سعی نموده است تا به چهار پرسش کلیدی، که بر شکل‌گیری هویت فکری رشته‌ی برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای اثرگذار بوده است، پاسخ دهد:

چرا برخی از مکان‌ها در مقایسه با دیگر مکان‌ها از زیست‌پذیری بیشتری برخوردارند؟ زیست‌پذیری و خلق

مکان‌هایی که به افزایش کیفیت زندگی کمک کند همواره دغدغه اصلی برنامه‌ریزان بوده است.

کدام یک از انواع تقسیمات سرزمینی هم‌زمان باعث رشد اقتصادی و عدالت اجتماعی می‌شوند؟ تأکید این کتاب بر مناطق زیرملی (درون کشور)، مبتنی بر اتفاق مهمی است که باعث تغییر جهت گفتمان‌های برنامه‌ریزی از موضوع شهر به سمت شهر و منطقه از دهه دوم قرن بیستم شد.

کدام یک از اشکال حکمروایی در ایجاد روابط هم‌افزا در سطح دولت‌ها، بازار و جامعه مدنی ضروری است؟ چه دانش حرفه‌ای برای ارتقاء کیفیت زندگی در شهرها و مناطق موردنیاز است؟ به‌ویژه با توجه به نیازی که به بازخورد کاربست‌های حرفه‌ای وجود دارد.

کتاب «ایده‌های دارای اهمیت برنامه‌ریزی»، با توجه به موضوع‌ها و مباحثی که مورد توجه قرار داده است، می‌تواند از جنبه‌هایی متفاوت برای متخصصان در ایران و مدیران شهری راهگشا باشد: نخست، با توجه به اهمیت ارتباط نظر و عمل در اختیار رویکردهای روبرویی با مشکلات شهری، و با مطرح کردن «گفتمان مرتبط با حرفه» سعی دارد، شکاف بین نظریه و حرفه را تا حدودی مرتفع کند؛ دوم، به تبیین عناصر و اجزای گفتمان برنامه‌ریزی پرداخته و با اتصال نظری بین موضوع‌های مرتبط با برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، توجه به مقیاس‌های مختلف در برنامه‌ریزی و توسعه فضایی را پررنگ نموده است؛ و سوم، به آشنایی مدیران شهری با مفاهیم نوین مطرح در برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای کمک نموده است.

مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران در راستای اثربخش نمودن مطالعات خود اقدام به ترجمه این کتاب نموده است. امید است مطالعه این کتاب بتواند دیدی جامع و در عین حال متفاوت از موضوع را در اختیار دست‌اندرکاران برنامه‌ریزی و مدیریت شهری قرار دهد و در ایجاد هماهنگی و هم‌افزایی دانشی موثر افتد.

محمد حسین بوچانی

رییس مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران